

Miten kullekin ryhmälle arvotut trendit / jännitteet jatkuvat tai muuttuvat KORONA-villikortin myötä? Mitä tämä tarkoittaa Keski-Suomessa?

RYHMÄ 1

Tyttöjen ja naisten aseman vahvistuminen

Sukupuolten välisessä tasa-arvossa on tapahtunut globaalisti edistystä, mutta runsaasti parannettavaa on varsinkin rakenteellisissa epätasa-arvon juurisyyissä, esimerkiksi töiden ja päätävävallan jakautumisessa sekä hoivan ja kotitöiden arvon huomioimisessa kansantaloudellisesti. Tyttöjen ja naisten asema on parantunut ja epäkohtia otetaan enemmän esille. Sosiaalisen median myötä tasa-arvoisimmissa yhteiskunnissa on kuitenkin purskahtanut pintaan uudenlaista vihapuhetta sekä naisten ja tyttöjen asemaan liittyvää vihamielisyyttä.

Ohjelmoidut organismit yleistyvät tuotannossa

Geenimuuntelu ja synteettinen biologia mahdollistavat uudenlaisten organismien luomisen ja olemassa olevien muuntelemisen haluttuun tarkoitukseen. Muokatun hiivan avulla voidaan tuottaa silkkiä ja sinilevällä polttoainetta. Vastaavia sovelluksia voidaan hyödyntää esimerkiksi ruuantuotannossa, kemiallisissa prosesseissa, tekstiileissä, lääketieteellisyydessä ja rakentamisessa.

Jännite

Ympäristötietoisuus vs. ympäristöteot

Ihmisten ympäristötietoisuus on kasvanut, mutta sen vaikutus ei näy riittävässä määrin vielä teoissa. On mahdollista, että yhä useammat muuttavat elintapojaan, mutta voi myös olla, että skeptisyys ympäristön muutoksia kohtaan lisääntyy. Jännite tietoisuuden ja tekojen välillä saattaa myös johtaa syvempään jakautumiseen tekoja vaativiin ja niitä väheksyviin. Jakautumista estetään parhaiten yhteisellä keskustelulla ja yhteistyöllä reilun ja sosiaalisesti hyväksyttävän yhteiskunnallisen muutoksen toteuttamiseksi.

Keskustelusta poimittua:

Tyttöjen ja naisten aseman vahvistuminen

- Verkossa sukupuoli ei ole keskiössä
- Suurin osa hoitajista on naisia

Ohjelmoidut organismit yleistyvät tuotannossa

- Koronan tutkimiseen ja lääkkeiden kehittämiseen löytyy uusia kehittämisalustoja joukkoistamalla

Ympäristötietoisuus vs. ympäristöteot

- Yksilön vastuu vs. yhteisön vastuu. Mitä kertoo se, että osa ihmisistä lähti lomalle Lappiin?
- Epidemian torjuntaan käytettävät menetelmät sotivat yksilön tekoja vastaan

RYHMÄ 2

Terveyshaasteet muuttuvat

Väestön ikääntyessä dementia, kaatumiset ja muut ikään liittyvät sairaudet lisääntyvät. Ilmastonmuutoksen mukanaan tuomat hellejaksot pahentavat heikossa kunnossa olevien jaksamista. Mielenterveysongelmat lisääntyvät erityisesti nuorilla, taustasyinä mm. ilmastoahdistus, kilpailuyhteiskunta ja digitalisaation mukanaan tuoma informaatiotulva. Antibioottiresistenssi yleistyy ja taudit leviävät globaalissa maailmassa nopeasti.

Jännite

Kaupunki vs. maaseutu vs. monipaikkaisuus

Väestön keskittyminen muutamaankasvukeskukseen ja samalla toive pitää Suomi asuttuna aiheuttavat vastakkainasettelun kaupungin ja maaseudun välille. Vastakkainasettelu tuntuu kärjistyvän, vaikka on myös pyrkimyksiä löytää harmaan sävyjä monipaikkaisuuden ja monipuolisemman jaottelun kautta.

Talouskasvu siirtyy pois länsimaista

Gloobaalisti talous kasvaa, mutta länsimaissa kasvu on vähäistä. Ikääntyvä väestö ja maapallon ekologisen kantokyvyn rajat asettavat talouskasvulle aiempaa tiukemmat reunaehdot. Samalla hyvinvoinnin ja aidon kehityksen mittareiden rooli korostuu.

Keskustelusta poimittua:

Terveyshaasteet muuttuvat

- Ilmastoahdistuksen rinnalle pandemia-ahdistus
- Terveyshaasteista tulee osa kokonaisturvallisuutta
- Antibioottiresistenssin kasvaminen havaittakin ongelmaksi

Kaupunki vs. maaseutu vs. monipaikkaisuus

- Monipaikkaisuus työssä vauhdittuu

Talouskasvu siirtyy pois länsimaista

- Valtioiden itsekäs toiminta → voiko lisätä nationalistista ajattelua?
- Tuotannon kotiuttaminen: ratkaisut tämän suhteen tehtäneiden kriisin jälkeen
- Itsemääräämisoikeus vs. valtion kontrolli
- Aasian nousu talousmahdiksi (Kiina hieman kysymysmerkki?)
- Maailman talouksien toipumiskyky → miten koronavuorokriisistä voidaan nousta, kun yritykset, kunnat, valtiot sakkaavat. Mikä on talouskasvun tulevaisuus ylipäättään - onko talouskasvu tavoiteltava asia?
- Maailmankuvan muutos: ollaan kaikki yhteydessä toisiimme → ajatus myyttisestä Impivaarasta jonne paeta maailmaa ei ole enää relevantti.

RYHMÄ 3

Vahvojen johtajien ihannointi

Demokratiaa haastavat ajatukset käytännöllisestä itsevaltaisuudesta ja viisaiden vallasta, sekä näkemys siitä, että demokratia on liian hidas tai kyvytön reagoimaan aikamme polttavimpiin kysymyksiin. Nopeiden, suurten muutosten tarve ja kaipuu yksinkertaisiin ratkaisuihin ovat nostaneet vahvojen johtajien suosiota, mikä haastaa osaltaan yksilönvapauksia ja demokratiaa.

Muuttoliikkeet kasvavat

Globaalit muuttoliikkeet kasvavat työelämän muutoksen, kaupungistumisen, konfliktien ja ympäristön muutosten myötä. Myös Suomeen suuntautuva maahanmuutto saattaa lisääntyä.

Vaurauden keskittyminen

Taloukasvun tuoma vauraus ei jakaudu kestävästi, vaan keskittyy yhä harvemmille. Eriarvoisuus monine ulottuvuuksineen on keskeinen tulevaisuuden haaste niin globaalisti kuin Suomessakin.

Keskustelusta poimittua:

Vahvojen johtajien ihannointi

- Korona-tilanne vahvistaa tätä trendiä, myös Suomessa
- Vaaditaan todella nopeita ratkaisuja
- Mielenkiintoista miettiä, että milloin ja kenen päätöksellä ruvetaan puuttumaan kansalaisten liikkumiseen jne.
- Edustuksellinen demokratia on toiminut joustavasti ja suhteellisen nopeasti kriisitilanteessa
- Maailmalla mielenkiintoinen tilanne, esimerkkeinä USA ja Trumpin suosio sekä Unkarin tilanne
- Uskomme demokraattiseen tulevaisuuteen Suomessa kriisin jälkeenkin
- Jos kriisi pitkittyy, niin on mahdollista, että ääriajattelu voisi nostaa vahvoja johtajia ja yksinkertaisia ratkaisuja voimakkaasti suosioon

Muuttoliikkeet kasvavat

- Tuleeko koronatilanteen jälkeen maiden välistä syylistämistä?
- Miten kriisi vaikuttaa asenteisiin esimerkiksi maahanmuuton suhteen?
- Globaali liikkuminen ja matkustaminen saattavat muuttua merkittävästi → Keski-Suomelle mahdollisuus
- Työelämän siirtyminen digiympäristöön, jolloin ihmiset kykenevät työskentelemään mistä vain, minne vain

Vaurauden keskittyminen

- Haaste kasvaa
- Suomessa valtiojohto pyrkii tekemään kaikkensa, ettei eriarvoistuminen lisääntyisi. Tässäkin iso haaste, jos kriisi pitkittyy
- Aluepolitiikalla lisähaaste, miten pidetään eri alueita elossa Suomessa ja maailmalla.
- Kuka selviää nopeimmin koronakriisistä? Kilpajuoksu siitä, kuka pääsee ensimmäisenä luomaan taloukasvua

Populismien nousu

Heikentyneet tulevaisuudennäkymät, poliittisen kartan pirstaloituminen sekä sosiaalisen median kärjistävä vaikutus ovat nostaneet populismia, joka korostaa eliitin ja kansan vastakkainasettelua.

Tekoälysovellukset läpäisevät yhteiskunnan

Itseajavista autoista, koneille puhumisesta, räätälöidyistä suosituksista ja muista tekoälysovelluksista tulee yhä yleisempiä. Algoritmeille annetaan yhä enemmän päätäntävaltaa, jolloin myös kysymykset läpinäkyvyydestä, vastuusta ja käytetyn tiedon vinoumista korostuvat.

Yhdysvaltojen vetäytyminen maailmannäyttämöltä

Yhdysvaltojen hallinnon merkitys maailmanjärjestyksen ylläpitäjänä ja tiennäyttäjänä vähenee, mutta monien yhdysvaltalaisen järjestöjen ja yritysten rooli säilyy merkittävänä. Samalla Kiinan rooli kasvaa.

Keskustelusta poimittua:

Populismien nousu

- Paljon kysymysmerkkejä: Globaali yhtenäisyys vai eriytyminen? Miten käy EU:n yhtenäisyyden? Tarjoaako tilanne maaperää kansallisvaltiokehityksen nousulle?
- Valtaisa tietotulva ja kaikkien 'asiantuntijuus', esim. some-kanavissa → kenellä on oikea tieto, oikean tiedon tunnistamisen haasteet
- Keskinäinen auttaminen noussut arvoonsa; 'samassa veneessä ollaan' -ajattelua → onko populismille tilausta näissä olosuhteissa?
- Kriisiytyvä talous saattaa ruokkia populismien nousua → leikkauslistat

Tekoälysovellukset läpäisevät yhteiskunnan

- Korona-tilanne vauhdittaa trendiä
- Tekoälypohjaisten laskelmien / ennusteiden tarve, mobiilisovellusten yleistymisen ja kiinnostuksen itsensä mittaamiseen → tarjoaa myös yrityksille kasvun ja uuden kehittämisen mahdollisuuksia ja kysyntää (onko Keski-Suomi mukana?)
- Onko data siinä kunnossa ja onko sitä saatavilla niin, että se mahdollistaa valmiuden hyödyntää tekoälyä, esim. terveydenhuollossa? (mm. Jyväskylän yliopiston osaaminen, uusi sairaala)
- Kysymys datan omistajuudesta (yksityisyydestä) korostuu, esim. liikkuminen, terveys
- Yhteisöllisyyden rakentaminen tekoälyn ja algoritmien valtavirtaistuesssa